

מצווה לנפש

תובנה מעשית ממצווה הנלמדת בפרשת השבוע

»»

פרשת תולדות

»»» תכנית לחיים »»»

המצווה בפרשה: ויִדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בְּדַרְךְ הַזֶּה הָיָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹכֵר וְנָתַן לִי לֶזֶם לֶאֱכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ. וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים. וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבֶה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תֵּתֶן לִי עֲשֵׂר אֶעֱשֶׂרְנֹו לָךְ (בראשית כז, כ-כג).

תניא: "טוב אשר לא תדור משתדוד ולא תשלם" (קהלת פרק ה פסוק ד) – טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, דברי ר' מאיר. רכי יהודה אומר: טוב מזה ומזה נודר ומשלם! (נדרים, ט, א).

נחלקו חכמי ישראל האם אדם שנודר נדר – אף אם הוא מקיימו – עושה כהוגן או לא. כך או כך אנו רואים שיש דרך של עבודת-ה' המתקיימת באמצעות נדר. גם אם הנדר המחייב באופן מוחלט אינו מומלץ, הרעיון העומד בבסיס הנדר מתאים לכל אחד ואחת מאיתנו ויכול להעניק לנו השראה לחיי-אמת.

לעתים אנו חווים התעוררות, מחשבה מחזקת, אירוע שמוטיר בנו חותם. אנו משוכנעים כי אחרי מה שחוינו לעולם לא נחזור להיות אותם אנשים שהיינו. אך במפתיע – או שלא... – החיים חזקים מהכל. לא משנה כמה התרגשנו, כמה היינו בטוחים שמעכשיו יחול שינוי מדהים, בסוף השגרה מנצחת. בסוף אנו מוצאים את עצמנו באותו מקום, ללא שינוי וללא התקדמות.

איך גוברים על הטבע הזה? איך מצליחים להפוך רגשות חד-פעמיים לתכנית עבודה, למשהו שיחולל שינוי אמיתי?

כך מלמד אותנו יעקב אבינו: רגשות יכולות לעשות שינוי רק אם נתכנן מראש תכנית מעשית לפעולה. אם נרצה לקחת אירועים חד-פעמיים ולגרום להם להותיר בנו חותם קבוע נוכל לעשות זאת רק באמצעות מעשים. המעשים יכולים להיות קטנים, אך ברורים וקבועים.

נקח לדוגמה את מצוות האמונה. אמונה היא הרגשה בלב, ידיעה פנימית שאדם חש. איך רגש זה יכול להפוך לדרך חיים, למשהו מחייב וקבוע? מלמד אותנו ספר החינוך: שכל זה מחזיק וקובע האמנת הלב כשמוציא הדבר מן הכח אל הפועל, רצוני לומר כשיקים בדברי פיו מה שלבו גומר (מצווה כ"ה). 'כח' הוא פוטנציאל. בהרגשות שלנו יש פוטנציאל גדול. לחוויות ולתחושות שלנו יש יכולת אמיתית לעשות שינוי תהומי. אך רק בתנאי שנדאג להוציא את הכח – אל הפועל. לתרגם את הרגשות למעשים ואת התחושות למסלול ביצועי. לא די לנו לחוות ולהרגיש, עלינו לקום ולעשות מעשה.

יעקב אבינו קורא לנו בפרשה זו: חוויתם דבר-מה? הרגשתם משהו שחשוב לכם שיישאר עמכם לאורך זמן? חישבו, עכשיו ומייד, אלו מעשים יגרמו לכם לזכור ולחקוק את החוויה בלבכם. קבעו תוכנית סדורה, כזו שלא תיתן לתכניות ולחלומות שלכם להתנדף עם הרוח. תרגמו את הרגשות למעשים, זו הדרך הטובה ביותר להצלחה!

שבת שלום!

אליהו אילני